

Bilişim Liderliği Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilişim Liderliği Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17850>

Özet

Bilişim Liderliği Ölçeği, Uluta ve Arslan tarafından 2017 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, kurumsal bağlamda bilişim teknolojileri (BT) alanındaki liderlik becerilerini ve davranışları ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, 18 maddeden oluşmakta olup, bu maddeler üç ana alt boyuta ayrılmıştır: Yönlendirme, İletişim ve Bilgi. Yapılan kapsamlı geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına (Genel Güvenirlik: .97) ve güçlü faktör yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Ölçek, özellikle eğitim ve organizasyonel psikoloji alanlarında bilişim liderliği yeterliliklerinin değerlendirilmesi için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bilişim Liderliği, Ölçek Geliştirme, Yönlendirme, İletişim, Bilgi Teknolojileri, Örgütsel Liderlik, Psikometri

Yazarlar

Mehmet Uluta, Hakan Arslan

Amaç

Bilişim Liderliği Ölçeği'nin temel amacı, bilişim teknolojileri alanında çalışan veya bu alanda liderlik rolü üstlenen bireylerin özgün liderlik yeterliliklerini ve davranışları geçerli ve güvenilir bir şekilde saptamaktır. Geliştirme çalışması, mevcut liderlik modellerinin bilişim bağlamındaki spesifik gereksinimleri tam olarak karşılayamadığı varsayımından yola çıkarak, bu alana özgü bir ölçüm aracı oluşturmayı hedeflemiştir.

Ölçek, liderlerin bilişim risklerini yönetme, bilgi teknolojilerini yönetsel süreçlere entegre etme ve alandaki güncel gelişmeleri takip etme yeteneklerini nicel olarak değerlendirmeye olanak tanır. Bu sayede, organizasyonların dijital dönüşüm süreçlerinde liderlik kapasitelerini geliştirmelerine yönelik somut veriler elde edilmesi amaçlanmıştır.

Yapı (Construct)

Ölçek, bilişim liderliği yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bir liderin bilişim teknolojileri (BT) ortamında etkin bir şekilde yönetme, çalışanları yönlendirme ve bilgi akışını sağlama yetkinliklerinin bütünü olarak tanımlanır. Ölçek, bu karmaşık yapıyı 18 madde ve 3 alt boyut aracılığıyla ele almaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü **bilişim liderliği** yapısı, geleneksel liderlik özelliklerinin ötesinde, özellikle teknolojiye özgü zorluklar ve fırsatlar karşısında sergilenen stratejik davranışları içerir. Alt

boyutlar, liderlik davranışlarının farklı kritik yönlerini temsil ederek bilişim liderliğinin çok boyutlu bir perspektifle incelenmesine olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. AFA sonucunda elde edilen 18 maddelik nihai formun, bilişim liderliği yapısının başarıyla temsil ettiği belirlenmiştir.

Yapısal geçerliğin kanıtlanması amacıyla uygulanan DFA sonuçları, modelin veri ile uyumunun iyi göstergelere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik olarak belirlenen üç faktörlü yapısının ampirik verilerle tutarlı olduğunu ve Bilişim Liderliği kavramının geçerli bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

Bilişim Liderliği Ölçeği, yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahiptir. Ölçeğin genel güvenirlilik katsayısı (Cronbach Alfa) .97 olarak rapor edilmiştir. Bu değer, ölçek maddelerinin birbirleriyle yüksek düzeyde ilişkili olduğunu ve aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü işaret etmektedir.

Ölçeğin alt boyutlar bazında da yüksek güvenirliliğe sahip olduğu varsayılabilir, ancak genel güvenirlilik katsayısının bu denli yüksek olması, ölçeğin bilimsel araştırmalarda güvenle kullanılabilmesini teyit etmektedir. Yüksek güvenirlilik, ölçüm hatalarının minimum düzeyde olduğunu gösteren önemli bir psikometrik özelliktir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde uygulanan Faktör Analizi, Bilişim Liderliği yapısının üç ana boyutta toplandığını göstermiştir. Bu üç faktör, ölçeğin 18 maddesinin eği olarak (her faktör 6 madde) dağıldığı bir yapıyı sergilemektedir.

Ölçeğin faktör yapısının oluşturan alt boyutları şunlardır:

Yönlendirme: Liderin, bilişim teknolojileri kullanımı ve riskleri konusunda kurumsal çalışanları bilinçlendirme ve stratejik hedeflere doğru yönlendirme yeteneğini kapsar.

İletişim: Liderin, yönetsel süreçlerde bilgi teknolojilerini aktif ve verimli bir şekilde kullanma, bilgi akışını sağlama ve paydaşlarla teknoloji odaklı iletişim kurma becerilerini ifade eder.

Bilgi: Liderin, bilişim alanındaki güncel gelişmeleri yakından takip etme, bu bilgiyi organizasyonel faydaya dönüştürme ve teknolojik yeniliklere adapte olma yetkinliğini içerir.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Davranış ve Tutum Ölçümü)

Format: Öz Bildirim Ölçeği

Kullanılabilir Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kurumsal Çalışanlar ve Yöneticiler

Yaş Grubu: Belirtilmemiş (Çalışan Yetkin Popülasyonu)

Popülasyon Detayları: Ölçek, bilişim teknolojileri ile ilgili görevlerde bulunan veya bu teknolojilerin yönetiminde rol alan bireyleri hedeflemektedir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanır:

kesinlikle katılmıyorum

katılmıyorum

kısmen katılmıyorum

katılmıyorum

tamamen katılmıyorum

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Faktör Analizi, Likert Tipi, Bilişim Yöneticiliği, BT Liderliği, Güvenilirlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut Değil

Kurum E-posta Adresleri: mehmetulutas@comu.edu.tr

Yazın Adresi: Mehmet Ulutaş (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)

Şartlar & Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

Şartlar ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle yazarlardan izin alınması gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemiştir; sorumlu yazar Mehmet Ulutaş ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı bilgileri içeren PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: bilisim-liderligi-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ulutaş, M., ve Arslan, H. (2017). Bilişim Liderliği Ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 47(47), 105-124. DOI: 10.15285/maruaebd.2739

Ek bilgi ve ölçek detayları için yazarın bağlantısı: toad.halileksi.net

Bilişim Liderliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek 18 maddeden oluşmaktadır. 3 alt boyuttan ve her bir alt boyut 6 maddeden oluşmaktadır.

Yönlendirme (Örnek Madde 1): Bilişim teknolojilerinin riskleri konusunda kurum çalışanları bilinçlendirir.

İletişim (Örnek Madde 9): Yönetimde bilgi teknolojilerini faal bir şekilde kullanır.

Bilgi (Örnek Madde 15): Bilişim alanındaki gelişmeleri yakından takip eder.